

Justiits- ja Digiministeerium
info@justdigi.ee

Teie 25.04.2025 nr 8-3/3802-1,
JDM/25-0445/-1K/
Meie 29.05.2025 nr 1.2-3/1147-3

**Vastuskiri kohtunike töökoormuse ühtlustamise
ja kohtute töö tõhustamise
väljatöötamiskavatsusele**

Toetame väljatöötamiskavatsuses (VTK) seatud eesmäärke reformida Eesti kohtusüsteemi, et muuta see kiiremaks, tõhusamaks ja kvaliteetsemaks. Palume seejuures arvestada kavandatava eelnõu juures alljärgnevate aspektidega.

1. Kavandatav süsteem **ei vasta tööõiguse üldpõhimõtetele**. Täna ei tohi kohtunikupensioni saajad töötada kohtunikuna ja saada samal ajal kohtuniku pensioni. Olukorras, kus kohtunik täidab reaalseid ja täiskoormusel tööülesandeid peaks kohtunik saama täistöö eest täispalka ehk sarnastel alustel nagu teised sama tööd tegevad kohtunikud. Leiame, et **töö tegemise perioodiks tuleks kohtunikupensioni maksmine peatada** ning ametipalga maksmisel tuleb lähtuda töö sisust ja võrdse kohtlemise põhimõttest. Meie hinnangul ei ole põhjendatud käsitleda vanaduspensioni kohtuniku ametipalga osana – selline lähenemine looks ebavõrdse olukorra ning seab kahtluse alla kogu süsteemi õiguspärasuse ja läbipaistvuse. Seadused eristavad selgelt ametipalga ja pensioni mõisted. Kui pension muutub osaks palgast, kaob selgus - millal makstakse töötasu ja millal pensioni. Veel enam, sellise süsteemi kehtestamisel võib see viia kogu eripensionide maksmiskorra muutmiseni. Kui seda on siiski soov muuta, makstes töötamise ajal kohtunikupensioni, vajaks ülevaatamist ka sätteid - **kas ja kellelt vajatakse selleks andmeid** (näiteks Sotsiaalkindlustusametilt).
2. Kohtunike töövõime languse ja **tervislikel põhjustel ametist vabastamine** on liiga üldine. Kavatsusest ei selgu, **kuidas ja kelle poolt kohtuniku tervislikku seisundit hinnatakse**. Seetõttu tuleks kavandatavas eelnõus läbi mõelda, kuidas ja kelle poolt korraldatakse tervisekontroll, samuti kes on need eksperdid, kes hindavad kohtuniku tervist ja kellel on õigus kohtuniku terviseandmeid näha ja kui ulatuslik see õigus on.
3. Kohtuasja arutamisel tuleks arvestada **alaealise elukoha lähedust**. Olenemata valitud lahendusest töökoormuse ühtlustamiseks, võiks seaduse eelnõus selgelt välja tuua, et nii tsiviil-, kriminaal- kui haldusasjades arutatakse kohtuasja **alaealise menetlusosalisega tema elukohale võimalikult lähedal**.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Karmen Joller
sotsiaalminister

Nele Nisu
Nele.Nisu@sm.ee